

MARIOLA ANTCZAK
Katedra Informatologii i Bibliologii
Uniwersytet Łódzki
e-mail: mariola.antczak@uni.lodz.pl
ORCID 0000-0002-4378-7101

MONIKA WACHOWICZ
Katedra Informatologii i Bibliologii
Uniwersytet Łódzki
e-mail: monika.wachowicz@uni.lodz.pl
ORCID 0000-0002-2846-374X

PODCASTY *TRUE CRIME* W SERWISIE YOUTUBE JAKO NARZĘDZIA PROMOCJI KSIĄŻKI I BIBLIOTEK (2015-2024)

Dr hab. Mariola Antczak, prof. Uniwersytetu Łódzkiego, jest kierownikiem Katedry Informatologii i Bibliologii UŁ. Obszary badawcze: marketing biblioteczny, społeczeństwo informacyjne, kultura czytelnicza dzieci i młodzieży, biblioteki różnych typów, komunikacja naukowa. Ostatnie publikacje: Academic library research development in the context of IF of journals: bibliometric analysis of articles based on the LISTA database (2000-2019) *Przeгляд Biblioteczny* 2022; Prezentacje multimedialne w wystąpieniach naukowych (red.) 2023; Library model of community resilience during the war. Activities of selected Polish academic libraries addressed to Ukrainians (co-author) *Journal of Academic Librarianship*, 2023.

Portfolio zawodowe: <https://sites.google.com/view/mariolaantczak>

Monika Wachowicz jest adiunktem w Katedrze Informatyki, Bibliotekoznawstwa i Biblioznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego. Jej zainteresowania badawcze obejmują media społecznościowe, ICT, biblioteki pedagogiczne. Jest współautorką (wraz z Mariolą Antczak) artykułu *Assessment of the COVID-19 Pandemic Impact on the Changes in the Operation and Structure of Polish Voivodeship Pedagogical Libraries Polish Libraries*, 2022 oraz monografii *Technologie informacyjno-komunikacyjne w wojewódzkich bibliotekach pedagogicznych*.

SŁOWA KLUCZOWE: You Tube. True crime. Truecrimer. Karolina Anna. Kryminatorium. Książki. Biblioteki. Promocja.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Głównym zamysłem podjętej pracy badawczej było przedstawienie działalności polskich truecrimerów w zakresie promocji czytelnictwa, książki i instytucji ją dystrybuujących. Badaniami objęto podcasty udostępnione w serwisie YouTube. W toku badań wyodrębniono najpopularniejsze kanały *true crime*, a dwa z nich: Karolina Anna i Kryminatorium, poddano analizie jakościowej. Celem badań było odnalezienie możliwie wszystkich sposobów promocji książek i bibliotek z wykorzystaniem kanałów *true crime*. **Metody badań** – Do realizacji nakreślonych celów wykorzystano metody: bibliograficzną, analizy i krytyki piśmiennictwa, analizy zawartości mediów i heurystyczną. **Wnioski** – W toku analizy zawartości podcastów ustalono, że działalność truecrimerów i ich twórczość bibliotekarze mogą wykorzystać m.in. do: kształtowania polityki gromadzenia i selekcji zbiorów w bibliotekach; promocji konkretnych tytułów książek posiadanych przez bibliotekę; rozbudzania zainteresowań i zamiłowań czytelniczych; kreowania mody na czytanie; reklamy biblioteki w mediach społecznościowych, w których prowadzą swoje kanały truecrimerzy; poszerzania kompetencji informacyjnych czytelników, dzięki „lekcjom” truecrimerów.

WPROWADZENIE

Problematyka „prawdziwej zbrodni” była przedmiotem zainteresowania społecznego i wątkiem obecnym w literaturze już od starożytności. Zainteresowanie problematyką *true crime* w połączeniu z rozwojem technik kryminalistycznych przyczyniło się na początku XX w. do rozwoju dziennikarstwa śledczego (Kamińska, 2023, s. 169). O współczesnej popularności treści o tematyce kryminalnej w Polsce świadczą wyniki raportu Biblioteki Narodowej *Stan czytelnictwa w Polsce w 2023 roku* (Zasacka et al., 2024). Zgodnie z zawartymi w nim zapisami, najpopularniejszą lekturą polskich czytelników w 2023 r. była ta z gatunku sensacyjno-kryminalnych. Tym mianem określono różne odmiany powieści (kryminalnej, sensacyjno-awanturkowej, detektywistycznej, thrilleru psychologicznego) ze szczególnymi sposobami kreowania głównego bohatera. Łączy je fa-

buła powiązana ze zbrodnią oraz wyjaśnianiem powodów jej dokonania i ujawnianiem osoby sprawcy (Zasacka et al., 2024, s. 40 cyt. za Matuszewska, 2006, s. 319; Ryszkiewicz, 2021).

Zagadnienia dotyczące podcastów *true crime* i tematów pokrewnych, np. *true crime novel*, czy działalności „fotelowych detektywów” doczekały się licznych opracowań w literaturze naukowej i popularnej. Zarówno badacze, jak i praktycy pomijali jednak zagadnienia związane z promocją książki, czytelnictwa oraz bibliotek z wykorzystaniem podcastów o tematyce *true crime*. Postanowiono zatem wypełnić tę lukę, tworząc tym samym przyczynek do rozpoczęcia dyskusji na temat współczesnych form promocji książki i jej rynku w serwisie YouTube.

METODYKA BADAŃ

Przedmiotem badań uczyniono sposoby i treści promocji książki i jej rynku w twórczości kanałów o tematyce *true crime* w serwisie YouTube¹.

Sformułowano trzy szczegółowe pytania badawcze:

1. Jakie kanały *true crime* (mierzone liczbą subskrypcji) w polskojęzycznym serwisie YouTube były w 2024 r. najpopularniejsze? Cel: ustalenie najbardziej popularnych kanałów *true crime* w Polsce.

2. Czym się charakteryzowały (pod względem treści) najpopularniejsze kanały *true crime*? Cel: charakterystyka najpopularniejszych kanałów *true crime* w polskojęzycznym serwisie YouTube.

3. Jakie sposoby i treści promocji książki i instytucji ją dystrybuujących były obecne w najpopularniejszych polskich kanałach *true crime*? Cel: ustalenie sposobów i treści promocji książki i instytucji ją dystrybuujących na kanałach *true crime* w YouTube.

Do realizacji nakreślonych celów wykorzystano metody: bibliograficzną, analizy i krytyki piśmiennictwa, analizy zawartości mediów i – do opracowania odpowiedzi na ostatnie pytanie – heurystyczną.

STAN BADAŃ

W celu wyodrębnienia piśmiennictwa na temat podcastów *true crime* w serwisie YouTube, a w szczególności dla odnalezienia wśród nich publikacji dotyczących promocji książki i jej rynku, dokonano analizy wyników wyszukiwania za pośrednictwem multiwyszukiwarki Google Scholar²

¹ Ze względów praktycznych pominięto analogiczne wersje tych samych podcastów dostępne w innych serwisach.

² Pierwsze wyszukiwanie w multiwyszukiwarce Google Scholar przeprowadzono według frazy „true crime podcast” and „book” and „library”, co pozwoliło na uzyskanie 295 wyników wyszukiwania. Wyniki wyszukiwania Google Scholar z dnia 25.06. 2024 według frazy “true crime podcast” and “book” and “library”, https://scholar.google.pl/scholar?as_vis=0&q=%22true+crime+podcast%22+and+book%22+and+library%22

oraz Web of Science Core Collection (platforma Web of Science, Clarivate Analytics)³.

Publikacje dotyczące problematyki podcastów *true crime* były zróżnicowane. Autorzy zwracali uwagę m.in. na wyodrębnienie ich cech gatunkowych (Kalisz, 2024; Kamińska, 2023; Dul, 2022), zawartość (Keeler, 2021, Bruzzi, 2016), popularność, wpływ społeczny czy głównych odbiorców (Steinberg et al., 2023, Gorlewska, 2022; Schulenberg, 2021; Tabaszewska, 2019).

Jak zdiagnozowano, w polskiej i zagranicznej literaturze przedmiotu funkcjonują nieliczne publikacje poświęcone problematyce książki, jej promocji oraz czytelnictwa i bibliotek w kontekście problematyki podcastów *true crime*. Jedną z nich był artykuł Elizabeth De Coster z Towson University's Albert S. Cook Library, która odwołała się do popularności treści *true crime* wśród użytkowników bibliotek, a następnie skoncentrowała się na dokonaniu przeglądu literatury na temat oszustw finansowych ostatniej dekady w postaci adnotowanego zestawienia bibliograficznego książek i dokumentów cyfrowych w wyborze (2021).

Osobną kwestię stanowiła problematyka włączania do współczesnych powieści kryminalnych problematyki podcastów *true crime* jako elementów fabuły[!]. Takim zabiegiem literackim posłużyła się Denise Mina w wydanej w 2019 r. powieści *Conviction* (Stewart, 2022, p. 160; *Conviction*).

KANAŁY TRUE CRIME OBECNE W POLSKOJĘZYCZNEJ WERSJI SERWISU YOUTUBE (stan na 29 czerwca 2024 r.)

W celu ustalenia listy autorów treści *true crime* oraz prowadzonych przez nich kanałów dokonano analizy zasobów serwisu YouTube⁴. Uzy-

d+%22book%22+and+%22library%22&hl=pl&as_sdt=0,5. W drugim wyszukiwaniu skoncentrowano się na dokonaniu analizy wszystkich polskojęzycznych publikacji dotyczących problematyki podcastów *true crime* (15 odnalezionych rekordów). Wyszukiwanie w multiwyszukiwarce Google Scholar przeprowadzono 2 czerwca 2024 r. według frazy „true crime” and „podcast” przy zastosowaniu filtra „Tylko język polski”, https://scholar.google.pl/scholar?hl=pl&lr=lang_pl&as_sdt=0%2C5&q=%22true+crime%22+and+%22podcast%22&btnG=.

³ Wyszukiwanie w bazie Web of Science Core Collection przeprowadzono 1 czerwca 2024 r. Wyszukiwanie rozpoczęto od ustalenia najbardziej przystających do przedmiotu badań słów kluczowych. Najwyższą liczbę – 358 wyników – dało wpisanie słowa kluczowego „true crime” (All fields), jednakże, kiedy zastosowano opcję „wyszukiwanie w wynikach” według słowa „YouTube”, uzyskano zaledwie jeden opis bibliograficzny. Nieco więcej rekordów (45 opisów bibliograficznych) otrzymano po zastosowaniu frazy „true crime” (All fields) and „podcast” (All fields). Wygenerowane w ten sposób opisy publikacji przynależały do 22 obszarów badawczych. Najwyższą liczbę rekordów stanowiły prace o tematyce: komunikacji (21) i kryminologii (12). Poniżej dziesięciu wyników uzyskały: kulturoznawstwo (6), film, radio, telewizja (5), prawo (3), socjologia (3), studia nad kobietami (3), z wynikiem (2) uplasowały się: informatyka, systemy informatyczne, nauki humanistyczne interdyscyplinarne, informacja naukowa, bibliotekoznawstwo, psychologia multidyscyplinarna, nauki społeczne multidyscyplinarne.

⁴ Analizę rozpoczęto od wpisania w wyszukiwarkę wyrażenia „true crime, Polska”. Zastosowano filtry: „Data przesłania” – „Ten rok”; „Typ” – „materiał wideo”; „Sortuj według” – „trafność”.

skany w ten sposób materiał badawczy zawierał ogólnodostępne dla jego publiczności materiały „o prawdziwych zbrodniach”. Ze względu na dużą liczbę kanałów o tej tematyce zdecydowano się uwzględnić jedynie te, których liczba subskrybentów przekroczyła 100 tysięcy (stan na 29 czerwca 2024 r.). Na podstawie przeanalizowanej zawartości YouTube wytypowano przedstawicieli 11 kanałów⁵ w Polsce: Karolina Anna (533 tys.), Kryminatorium (436 tys.), Zbrodnia Ikara (368 tys.), Justyna Mazur-Kudelska (202 tys.), Stanowo (179 tys.), Kryminalny Patrol (146 tys.), Kanał Kryminalny (145 tys.), Historie Na Faktach – podcast kryminalny (144 tys.), KEZUVLOG (117 tys.), Olga Herring (106 tys.), Polskie Archiwum X (102 tys.), W zestawieniu zdecydowano się pominąć kanały: Mafia PL (410 tys.) oraz MysteryTV (142 tys.) ze względu na to, że wykraczają poza klasyczną problematykę podcastów *true crime*⁶.

Do analizy ilościowo-jakościowej wybrano dwa kanały o najwyższej liczbie subskrypcji. Były to Karolina Anna i Kryminatorium⁷. Ze względu na obfitość obecnego na tych kanałach materiału badawczego uznano, że na ich przykładzie będzie możliwe wyczerpujące poznanie i scharakteryzowanie sposobów promocji książki i bibliotek, które mają miejsce dzięki aktywności truciimerów⁸. W badaniach planowano przyrzeć się nie tylko faktycznym działaniom na wytypowanych kanałach, ale również, za pomocą metody heurystycznej, spróbować zaproponować działania, które mogą podjąć bibliotekarze w celu promocji czytelnictwa i reprezentowanych przez siebie instytucji.

⁵ Zdaniem Ewy Gorlewskiej „kanał” oznacza fragment częściowo otwartej przestrzeni internetowej, w której dany twórca publikuje materiały audiowizualne (Gorlewska, 2021, s. 44). Jak podano na stronie *YouTube-pomoc* przy użyciu konta Google można stworzyć konto osobiste lub takie, które funkcjonuje „pod nazwą firmy lub inną nazwą”. Utworzenie drugiego rodzaju konta daje możliwość zarządzania nim przez kilka osób (*Tworzenie kanału YouTube* 2024).

⁶ Kanał Mafia PL prowadzony przez Filipa Czerwińskiego jest poświęcony przestępczości zorganizowanej w Polsce i na świecie (Informacje 2024), m.in. przedstawiono na nim sylwetki słynnych mafijnych postaci („Z małej polskiej wsi do szefowej włoskiej mafii | Edyta Kopaczyńska”, 2023, 3 listopada), gangsterów („Sylwetki polskich gangsterów #02: „Pershing”), ich brawurowych ucieczek („Jak to zrobili? | Brawurowe ucieczki polskich gangsterów, 2023, 20 października) czy ulubionych miejsc spotkań („SŁYNNNE MIEJSCA POLSKIEJ MAFII. BASZTA | MULTIPUB | ESCADA”, 2017, 28 lipca). Kanał MysteryTV jest adresowany do miłośników grozy. Znaleźć na nim można „CreepyPasty – Straszne Historie – Horror – Serie Grozy – Thrillery – Kryminały” (Informacje 2024). Jak podano w opisie: „Na naszym kanale pojawiają się historie starannie dobrane przez naszych redaktorów, nadesłane przez widzów oraz napisane specjalnie przez scenarzystów [...]” (Informacje 2024).

⁷ Liczba subskrybentów polskich kanałów *true crime* stale rośnie, według stanu na 26 listopada 2024 r. największymi kanałami tego typu w Polsce nadal są Karolina Anna (536 tys. subskrybentów), Kryminatorium (469 tys. subskrybentów) oraz Zbrodnia Ikara (417 tys. subskrybentów).

⁸ Warto podkreślić, że podobne formy promocji książki i instytucji ją dystrybuujących występują w podcastach innych polskich truciimerów, np. zamieszczony na kanale Zbrodnia Ikara podcast „Sprawa Kajetana Poznańskiego” powstał m.in. na podstawie książki Hanny Dobrowolskiej „Taki dobry chłopak: Sprawa Kajetana Poznańskiego (2024, 31 października)”, natomiast w materiale przedstawionym na kanale Hulaj Dusza opisano kryminalną przeszłość angielskiej pisarki Anne Perry (właśc. Juliet Marion Hulme; Hulaj Dusza, 2024, 24 lipca; Anne Perry, 2023, 10 listopada).

W toku ich badania wyodrębniono i scharakteryzowano obecne na tych kanałach sposoby promocji czytelnictwa, książki, bibliotek i innych instytucji dystrybuujących książkę przez samych truecrimerów. Ustalono, że niektóre formy były zależne od charakteru powstałego podcastu, w szczególności od tego, czy powstały w ramach płatnych współprac czy w toku „zwykłej” działalności truecrimera. Współprace oznaczone jako „płatne” lub „reklamowe” zawierały informacje o konkretnej instytucji związanej z dystrybucją książki, jej ofercie, usługach, wybranych tytułach i wybranych gatunkach dostępnych dzieł. Z reguły były one opatrzone hashtagem „reklama”, sformułowaniem „zawiera płatną promocję”, posiadały odpowiednie odniesienia/ linki informujące o reklamowanym partnerze i/ lub jego ofercie, produktach (książkach) w opisie i treści podcastu⁹.

Prace badawcze rozpoczęto od charakterystyki wytypowanych do badań źródeł.

KAROLINA ANNA: CHARAKTERYSTYKA

Jak wskazuje opis kanału zawarty w serwisie YouTube oraz informacje zamieszczone na platformie Social Blade, kanał Karolina Anna został utworzony 1 lutego 2017 r.¹⁰ Zamieszczono na nim 532 materiały wideo, kanał ma 533 tys. subskrybentów (stan na 29 czerwca 2024 r.)¹¹. Początkowo na kanale Karolina Anna publikowane były materiały niezwiązane z problematyką *true crime*, min. dotyczące sztuki makijażu (2017, 15 lu-

⁹ Na kanale „Kryminatorium” ukazywały się także podcasty promujące czasopismo „Detektyw”. Były to materiały bazujące na wybranych artykułach zamieszczonych na łamach tego periodyku: artykuł: *Sąsiedzkie porachunki* Dariusza Gizaka zaprezentowany w podcaście *Zakleń zamek pianką, aby nie mogła uciec. Kobieta nie miała szans | POLSKA SPRAWA*, 2021, 19 lipca; artykuł „Kto strzelał do komendanta” Heleny Kowalik przedstawiony w podcaście *Sprawa Marka Papy | POLSKA SPRAWA Z DETEKTYWA*, 2021, 21 stycznia).

¹⁰ Konto w serwisie YouTube było pierwotnie jedynym medium społecznościowym, w którym obecna była Karolina Anna. Już w maju 2017 r. wspominała o chęci założenia konta w serwisie Instagram oraz Snapchat (2017, 9 maja).

¹¹ W serwisie funkcjonuje drugi kanał tej autorki, „Zagadki kryminalne – Karolina Anna”, który został utworzony 9 lipca 2017 r., to jest kilka miesięcy po tym, jak Karolina Anna zaczęła zamieszczać treści o tej tematyce. Ma on 30,9 tys. subskrybentów. Znajdują się na nim cztery archiwalne materiały wideo opublikowane od 16 lipca 2017 do 30 grudnia 2017 (stan na 3 czerwca 2024) Jak podała w zapowiedzi twórczyni, kanału „Zagadki Kryminalne – Karolina Anna”, jego powstanie było warunkowane koniecznością ze względu na zasady udostępniania materiałów publiczności w serwisie YouTube: „Cześć mam na imię Karolina i bardzo lubię robić filmy o tematyce kryminalnej, wcześniej filmy tego typu wstawałam jako jedną z serii na moim pierwszym kanale Karolina Anna, ale zaczęłam mieć problemy z cenzurą na YouTube i oznaczeniem ich właśnie przez YouTube jako nieodpowiednich dla reklamodawców i dla młodszej widowni. Dlatego wielu z moich widzów poradziło mi, że powinnam założyć oddzielny kanał, gdzie będę wrzucać filmy tylko właśnie z tej serii [...]” (*Intro* 2017, 16 lipca).

Karolina Anna wielokrotnie tworzyła materiały we współpracy z innymi twórcami, np. Paulą Rodak (2019, 5 lutego). Ewa Gorlewska porównała tematykę i sposób przedstawiania historii kryminalnych na kanale Karolina Anna do reportażu. Według Gorlewskiej, chociaż „poziom przygotowania merytorycznego analizowanych nagrań i stopień szczegółowości opisu nie do końca czyni zadość wymaganiom stawianym reportażom [...], jednak elementarne cechy wskazane w definicjach, tj. przedstawienie faktów i subtelnej opinii autora na ich temat mocno zbliża analizowany wideoblog właśnie do tego gatunku” (Gorlewska, 2020, s. 201).

tego), porządkowania zawartości szafy (2017, 13 lutego) i inne. Niektóre z nich poruszały kwestie z prywatnego życia twórczyni kanału¹². Od samego początku swojej działalności w serwisie YouTube Karolina Anna angażowała się w omawianie ważnych zagadnień społecznych¹³. Styl prowadzenia narracji i sposób opisywania faktów w podcastach kryminalnych Karoliny Anny pozostał w zasadzie niezmienny i towarzyszy jej od marca 2017 r., kiedy to po raz pierwszy opublikowała podcast o tematyce „prawdziwej zbrodni”, który poświęciła tajemniczej śmierci JonBenét Ramsey (2017, 10 marca). Karolina Anna poświęcała wiele uwagi swojej publiczności¹⁴, przedstawiając historie kryminalne, dążyła do kompleksowego ujawnienia okoliczności danego zdarzenia. W swojej pracy wielokrotnie sięgała do oryginalnych zapisów rozmów uczestników lub świadków opisywanych wydarzeń, dokonując ich przekładu na język polski (Karolina Anna 2017, 10 marca). Do tej kategorii należy zaliczyć m.in. wydane drukiem relacje osób, które zostały zmuszone do przetrwania w ekstremalnych warunkach, np. wskutek udziału w zakończonych tragedią wyprawach¹⁵, czy bycia ofiarą porwania¹⁶. Kolejną grupę stanowiły spisane wspomnienia rodzin ofiar lub sprawców¹⁷.

W swoich materiałach Karolina Anna promowała wybranych twórców kryminałów i powieści detektywistycznych oraz propagowała wiedzę na temat ich życia¹⁸, popularyzowała wiedzę z zakresu kryminalistyki¹⁹ oraz

¹² Były to materiały, które np. pokazywały przygotowania autorki podcastów do wyjścia do pracy (2017, 23 lutego), operację plastyczną nosa (2017, 29 lipca; lub zdradzały jej wiek i wykształcenie (2017, 15 czerwca; 2017, 9 maja), czy dawały możliwość poznania wybranych członków rodziny influencerki (2019, 20 marca; 2017, 15 czerwca; 2017, 3 lutego) i innych domowników, np. psa Tinki (2018, 18 czerwca).

¹³ Nagrała m.in. materiał wideo o kwestii testowania kosmetyków na zwierzętach (Karolina Anna 2017, 2 marca).

¹⁴ Bepośrednio zwracała się do niej w swoich podcastach, zachęcała do zostawiania komentarzy, like'ów pod opublikowanymi materiałami, odpowiadała na zadane pytania np. w postaci Q&A (2019, 20 marca; 2017, 9 maja) i zajmowała stanowisko wobec pozytywnych i negatywnych opinii (2017, 27 maja; 2017, 5 kwietnia). Niejednokrotnie przychyliła się do prośb publiczności tworząc podcasty na tematy o które prosili widzowie i słuchacze. Tak było m.in. w przypadku materiałów o sprawie strzelaniny w Columbine High School (Karolina Anna, 2018, 2 grudnia), zabójstwa Alice Gross (Karolina Anna, 2018, 21 grudnia).

¹⁵ Do tej kategorii należały m.in. książka Yossiego Ghinsberga *Dżungla. Marzenie, które stało się koszmarem* przedstawiona w podcaście *Sprawa Yossiego Ghinsberga* (Karolina Anna, 2023, 1 czerwca); *Wszystko za Everest* Jona Krakauera oraz *Everest. Na pewną śmierć* Stephena G. Michauda, Becka Weathersa zaprezentowane w materiale *Wyprawa na Everest 1996* (Karolina Anna, 2023, 27 marca); książka Joe Simpsona *Dotknięcie pustki* wspomniana w podcaście *Sprawa Joe Simpsona* (Karolina Anna, 2023, 5 lutego).

¹⁶ Tego rodzaju problematyka została opisana w książce Rickyego Megee *Left for Dead: How I Survived 71 Days in the Outback* wzmiankowanej w podcaście *Sprawa Ricky'ego Megee* (2022, 13 listopada).

¹⁷ Była to m.in. książka Sheltona L. Williamsa *Washed in the Blood* wymieniona w podcaście *Sprawa Betty Williams* (Karolina Anna, 2024, 16 maja).

¹⁸ Tego rodzaju problematykę zawarto, np. w podcaście *Sprawa Agathy Christie* (Karolina Anna 2021, 15 lipca).

¹⁹ Promowała chociażby książkę Neila Bradbury, *Smak trucizny*, przedstawiona w podcaście *TRUCIZNA MADELEINE HAMILTON SMITH* (Karolina Anna, 2022, 26 września).

historii²⁰, tworzyła i udostępniała na swoim kanale materiały sponsorowane, które oprócz historii o tematyce *true crime* zawierały reklamy instytucji dystrybuujących książki lub ich aplikacji (Empik, w tym Empik Go²¹ i BookBeat) oraz wybranych tytułów książek z ich oferty sprzedażowej. Pierwszy podcast oznaczony jako reklama aplikacji BookBeat pod tytułem *DOKTOR JOSEF MENGELE* został opublikowany w niecały rok po jej debiucie na polskim rynku²². Obecna w materiale audiowizualnym reklama aplikacji obejmowała treści związane z jej zawartością, dostępnymi pakietami subskrypcji, oraz zachęcała do przeczytania dostępnej w niej biografii „Mengele – anioł śmierci” Lucasa Hugo Pavetto (Karolina Anna, 2021, 22 lutego). W ciągu czterech ostatnich lat (stan na 29 czerwca 2024) opublikowano 15 postów reklamowych będących płatną współpracą z BookBeat, co oznacza, że ukazywały się one 4-5 razy w roku (2021 – w lutym, lipcu, wrześniu i grudniu; 2022 – w marcu, lipcu, wrześniu, listopadzie; 2023 – w styczniu, marcu, maju, lipcu, październiku; 2024 – w styczniu, kwietniu). Każdorazowo treści promocyjne były obecne na początku odcinka (przed rozpoczęciem głównej części) oraz zawierały reklamę konkretnego tytułu z oferty dostępnej w aplikacji BookBeat. Wśród przedstawionych tytułów znalazły się przeważnie powieści kryminalne²³, chociaż niektóre tytuły stanowiły też zbeletryzowane biografie nawiązujące do wydarzeń historycznych²⁴ lub reportaże z gatunku *true crime*²⁵. W 2021 r. dzięki współpracy autorki kanału Karolina Anna oraz Empiku Go powstała seria ośmiu dedykowanych podcastów, które zostały udostępnione za pomocą aplikacji Empik Go. Pierwszy odcinek tej serii *Zagadki Kryminalne – Odc. 1 – CAŁOŚĆ \ Lisa Montgomery i Bobbie Jo Stinnett | Zaprasza Karolina Anna* został udostępniony na kanale Empik Go: Audiobooki i Superprodukcje Audio w serwisie YouTube, a pozostałe zostały opublikowane w cotygodniowych odczytach i udostępniane za pośrednictwem aplikacji (2021,

²⁰ Promowała książkę *Kat z Płaszowa*, Maxa Czornyja, którą przedstawiła w podcaście *KAT AMON GÖTH* (Karolina Anna, 2022, 25 stycznia).

²¹ Aplikacja Empik Go zadebiutowała jesienią 2017 r. (Kozłowski 2018, 26 sierpnia; Kozłowski 2017, 14 listopada).

²² Aplikacja BookBeat została wprowadzona na polski rynek w maju 2020 r. (ET 2023, 14 czerwca; Audiobooki zdobywają serca Polaków..., 2023, 1 czerwca). Umożliwiła „dostęp do ponad 1 miliona audiobooków i e-booków w ramach subskrypcji” (BookBeat Audiobooki i E-booki 2024).

²³ Były to: *Zaginione* Nory Sand (Karolina Anna 2024, 11 kwietnia), *Wykluczona* Katarzyny Wolłowicz (Karolina Anna 2024, 10 stycznia), cykl Larysa Luboń i Bruno Wilczyński: *Wrzask, Histeria, Amok* Izabeli Janiszewskiej (Karolina Anna, 2023, 7 października; Larysa Luboń i Bruno Wilczyński 2024), *Droga 66* Becky Masterman (Karolina Anna, 2023, 14 lipca), *Dotrzeć do prawdy* Tomasza Wandzela (Karolina Anna 2023, 22 maja), *Dziewięć* Mieczysława Gorzki (Karolina Anna, 2023, 17 marca); *Pamiętnik diabła* Adriana Bednarka (Karolina Anna 2023, 11 stycznia); *Iluzja* Mieczysława Gorzki (Karolina Anna, 2022, 17 listopada); *Dawca* Pawła Pollaka (Karolina Anna, 2022, 22 września); (Karolina Anna 2022, 13 lipca); *Laleczka* Inger Gammelgaard Madsen (Karolina Anna, 2021, 8 grudnia). Karolina Anna promowała także książki wybranego autora – Agathy Christie (2021, 15 lipca).

²⁴ *Mengele – anioł śmierci* Lucasa Hugo Pavetto (Karolina Anna, 2021, 22 lutego).

²⁵ *Krwawy Peter* Jarosława Molendy (Karolina Anna 2022, 11 marca); *Pielęgniarka. Historia zbrodni, które wstrząsnęły Skandynawią* Kristiana Corfixena (Karolina Anna, 2021, 30 września).

30 marca; *Seria: Zagadki kryminalne empik go*). Karolina Anna reklamowała także aplikację i ofertę audiobooków dostępnych w Empik Go. Wśród promowanych w ramach tej współpracy dzieł, znalazły się wspomniane wcześniej podcasty stworzone dla Empik Go (2021, 10 maja; 2021, 20 kwietnia; 2021, 30 marca) czy reportaż *true crime*²⁶.

KRYMINATORIUM: CHARAKTERYSTYKA

Twórcą i głównym realizatorem projektu Kryminatorium jest Marcin Myszka, który swoje pierwsze materiały *true crime*²⁷ opublikował na kanale Niediegetyczne²⁸ w serwisie YouTube w 2015 r. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi w serwisie i na platformie Social Blade kanał Kryminatorium powstał 3 lipca 2018 r., zamieszczono na nim 295 materiałów wideo oraz zgromadził 436 tys. subskrybentów (stan na 29 czerwca 2024). Od 5 maja 2023 r. funkcjonuje kolejny projekt M. Myszkę – kanał *Strach Story*, którego tematyka koncentruje się na prawdziwych historiach z życia jego słuchaczy²⁹. Zarówno w haśle biograficznym „Marcin Myszka” dostępnym w *Wikipedii*, jak i w piśmiennictwie naukowym z przekonaniem znajdujemy informację, że można go uznać za pierwszego podcastera³⁰, który zajął się problematyką *true crime* (Marcin Myszka, 2023, 3 grudnia; Dul 2022, s. 221). Taki sam pogląd wyraził również sam prowadzący kanał, który z okazji opublikowania setnego podcastu *Aleksander „SZACHOWNICOWY” Piczuszkín | #100 KRYMINATORIUM* przybliżył publiczności okoliczności powstania projektu Kryminatorium (2020, 22 czerwca). Podcasty wydawane w jego ramach „mają formę słuchowiska, które oscyluje na granicy audioserialu” (Dul, 2022, s. 221).

W ramach współpracy reklamowej M. Myszka wielokrotnie promował wybrane tytuły i ofertę Empik, w tym Empik Go oraz BookBeat, współpracował z wydawnictwami i redakcjami czasopism, promując określone tytuły książek i czasopism. Pierwsza promocja aplikacji BookBeat na kanale Kryminatorium miała miejsce w lutym 2022 r. W podcaście *Znalezione w wannie* Myszka omówił zasady tworzenia konta i użytkowania promocyjnej oferty w serwisie oraz zachęcał do zapoznania się z reportażem *Stulecie detektywów* Jürgena Thorwalda (Kryminatorium, 2022, 21 lutego).

²⁶ *Retrozbrodnie* Mariusza Gadomskiego (Karolina Anna, 2022, 3 listopada).

²⁷ Marcin Myszka wyraźnie uznaje za podcasty wyłącznie materiały audialne. Świadczy o tym fakt, że określa się mianem: „Marcin Myszka Youtuber, Podcaster. Twórca kanału Niediegetyczne oraz podcastu Kryminatorium” (*Intro*, 2024).

²⁸ Materiały z serii „Niediegetyczne” są obecnie dostępne w serwisie YouTube na kanale „Marcin Myszka” (stan na 30.06.2024). Pierwszy z nich *Przełęcz Diatłowa | NIEDIEGETYCZNE* został opublikowany 11 sierpnia 2015. Ostatni „pełnometrażowy” materiał wideo *Szukam kryjówki zbiega sprzed lat* zamieszczono 14 listopada 2022. Ostatni short *Typowa polska zbrodnia. Jak wygląda?*, 25 czerwca 2024.

²⁹ Twoja historia także może się tutaj znaleźć. Wejźdź na strachstory.pl [strona internetowa] i opisz mi swoje wspomnienia (Strach Story, 2023, 1 czerwca).

³⁰ Jako nagrania w postaci audialnej (Kryminatorium, 2020, 22 czerwca).

W ciągu dwóch lat reklama BookBeat była obecna w podcastach na kanale 22 razy (2022 – 8; 2023 – 10; 2024 – 4; stan na 29 czerwca 2024), co daje średnio 1,3 podcastu na miesiąc i około 15 podcastów na rok. Wśród dostępnych w BookBeat i promowanych przez Myszke audiobooków znalazła się literatura *true crime*³¹, reportaże³², powieści kryminalne³³, biografie i autobiografie³⁴, poradniki³⁵. Niektóre z reklamowanych publikacji przedstawiały te same wydarzenia, które stały się głównym tematem podcastu Myszkki³⁶.

W podcastach na kanale Kryminatorium wielokrotnie reklamowano ofertę i aplikację Empik Go. W 2020 r. M. Myszkka opracował sześć odcinków podcastów *true crime*, które są dostępne za pośrednictwem platformy Empik Go pod nazwą *Kryminatorium. Zbrodnie, które wstrząsnęły światem* (Gzyl, 2020, 8 czerwca; Kryminatorium, 2020, 5 czerwca). W 2023 r. we współpracy z Empik Go powstała seria podcastów *Mordercy PRL* (Kryminatorium, 2023, 11 września; Kryminatorium, 2023, 31 lipca). W ramach

³¹ Były to: książka *Idealny tata* Johna Glatta – sprawa Chrisa Watta przedstawiona w podcaście *Zagadkowe zaginięcie rodziny Schulze* | 322, 2024, 17 czerwca; książka *Dziewczyzna w czarnej sukience. Historia zbrodni miłoszyckiej* – sprawa Tomasza Komendy wspomniana w podcaście *Sprawca na 98%*. Wyjaśnione po 50 latach | 311, 2024, 1 kwietnia; książka *Sprawa Josefa Fritza* Johna Glatta zaprezentowana w podcaście *Wsiadła w AUTOSTOP i zniknęła na 7 LAT* | 260. PODCAST, 2023, 1 maja; książka *Monster: Aileen Wuornos. Zrozumieć seryjną zabójczynię*, wspomniana w podcaście *Albert DeSalvo – Dusićiel z Bostonu* | SYLWETKA SPRAWCY, 2022, 5 grudnia; książka *Tajemnice Zbrodni* Ewy Ornackiej przedstawiona w podcaście *Sprawa rozwiązana po 28 latach*, 2022, 13 czerwca).

³² Książka *Sama* Katarzyny Nowak wskazana w podcaście *W tym miejscu nie rosla trawa*, 2024, 5 lutego; książka *Urodzeni mordercy? Nieznane kulisy pracy profiler. Kto zabija i dlaczego* zawierająca zapis wywiadu Małgorzaty Fugiel-Kuźmińskiej z psychologiem i profilerem kryminalnym Janem Gołębiowskim przywołana w podcaście *Prawda odkryta po 40 latach*, 2024, 8 stycznia; książka *Umysł przestępcy. Tajniki kryminalnego profilowania psychologicznego* Jana Gołębiowskiego, wymieniona w podcaście *Melina w zakopanej ciężarówce, porwanie miało być jak z filmu*, 2023, 21 sierpnia; książka *Pudło. Opowieści z polskich więzień* Niny Olszewskiej przedstawiona w podcaście *Sprawa wyjaśniona po 30 latach* | 295, 2023, 11 grudnia; książka *Oko w oko ze śmiercią* stanowiąca zapis pracy koronera Louisa Cataldie ukazana w podcaście *Podróż poślubna zamieniła się w koszmar*, 2023, 23 października; książka *Słynne zbrodnie w ZSRR. 10 najgroźniejszych przestępstw w Związku Radzieckim* przedstawiona w podcaście *Ostatnia decyzja rodziny Owieczkinów*, 2023, 3 kwietnia; książka *PeeReL z za krat. Głośne sprawy sądowe z lat 1945-1989* zaprezentowana w podcaście *Uwiódł i oszukał tysiące kobiet – sprawa Kalibabki*, 2023, 20 lutego; książka *Potwór z Andów*. Pedro Alonso López Leone Milton przedstawiona w podcaście *Luis Garavito z Kolumbii*, 2022, 25 kwietnia; książka *Stulecie detektywów* Jürgena Thorwalda omówiona w podcaście *Znalezione w wannie* | KRYMINATORIUM, 2022, 21 lutego).

³³ Książka *Wyrwa* Wojciecha Chmielarza wzmiankowana w podcaście *Sprawca miał tatuaż z jej imieniem. Sprawa dziewczyny z wigwamu* | 272. PODCAST, 2023, 10 lipca; książka *Demony Dextera* przedstawiona w podcaście *Czy niedopatek doprowadzi do sprawy?* | 267. ZAGINIĘCIA, 2023, 19 czerwca; książka *Wiosna zaginionych* Anny Kańtoch spopularyzowana w podcaście *Twoje sny mogą mieć znaczenie*, 2022, 12 września);

³⁴ Książka *Open. Autobiografia tenisisty* Andre Agassiego zaprezentowana w podcaście *Uczeń zakochany w nauczycielce po latach chciał spełnić fantazje*, 2023, 25 września; *Będzie bolato. Sekretny dziennik młodego lekarza* wspomniana w podcaście *Pielęgniarka seryjną sprawczynią?*, 2023, 2 stycznia; książka *Operator 112. Relacja z centrum ratowania życia* Romana Klasy zaprezentowana w podcaście *Telefon od płaczącego sprawcy*, 2022, 8 sierpnia).

³⁵ Książka *Kompendium wiedzy dla autorów kryminalów* promowana w podcaście *Śledztwo z REKINEM w tle. NAJDZIWNIEJSZA sprawa z Australii*, 2022, 3 października).

³⁶ Książka *Pielęgniarka. Historia zbrodni, które wstrząsnęły Skandynawią* przedstawiona w podcaście *Troskliwa pielęgniarka*, 2022, 11 lipca).

promocji oferty Empik Go Myszka promował zarówno literaturę *true crime*³⁷, jak i dostępne w aplikacji stworzone przez siebie podcasty (Kryminatorium, 2022, 18 kwietnia; 2022, 4 kwietnia; 2022, 28 marca; Kryminatorium, 2021, 25 stycznia; 2021, 4 stycznia). Na kanale Kryminatorium popularyzowano także serię sześciu podcastów *Odwilż*. Warto podkreślić, że zarówno sam autor projektu Kryminatorium, jak i Justyna Mazur-Kudelska, prowadząca truecrimowy kanał *Piąte nie zabijaj*, wzięli udział w nagraniach do tej serii jako narratorzy (2022, 18 kwietnia; 2022, 4 kwietnia; 2022, 28 marca).

Marcin Myszka zachęcał do obejrzenia serii pięciu programów telewizyjnych „Kryminalne śledztwa PRL” dostępnych na CBS Reality, w których wystąpił dwa razy (Kryminatorium, 2021, 2 sierpnia). W podcaście *Przypadek 14-letniego George’a Stinney’a | KRYMINATORIUM* reklamował serię podcastów dostępnych w serwisie *Spotify Słuchaj nie uwierzysz!*, którą stworzył wspólnie z Konradem Szymańskim (Kryminatorium, 2020, 10 sierpnia).

Prowadzący kanał Kryminatorium promował określone tytuły we współpracy z wydawnictwami: *Czwarta Strona*³⁸, *Filia*³⁹; *Nasza Księgarnia*⁴⁰; *Insignis*⁴¹; *Aktywa*⁴², *SQN*⁴³, *Znak*⁴⁴ oraz redakcją czasopisma „*Detektyw*”⁴⁵. Popularyzował w podcastach także swoją własną książkę *Zbrodnia obok ciebie*⁴⁶. W podcaście *Sierota Europy – Kaspar Hauser | KRYMINATO-*

³⁷ Książki *Miasteczko zbrodni. Dlaczego zginęła Iwona Cygan i Człowiek, który wiedział za dużo. Dlaczego zginęli Jaroszewiczowie* Moniki Góry wzmiankowane w podcaście *Dżungla włóczęgów* (2021, 5 lipca).

³⁸ Książka *Langer Remigiusza Mroza* przedstawiona w podcaście *Joanno, czemu wpuściłaś go do środka?* | 257. PODCAST, 2023, 12 kwietnia).

³⁹ Książka *Obrazy z przeszłości Remigiusza Mroza* wzmiankowana w podcaście *Wizyta w domku na wzgórzu*, 2022, 23 maja).

⁴⁰ Gra planszowa „Niepożądani goście” wspomniana w podcaście *Był najlepszym detektywem aż popełnił błąd* (Kryminatorium 2021, 13 grudnia).

⁴¹ Książka *Siedem wieków śmierci* wzmiankowana w podcaście *Sprawa z doliny Isdal | TAJEMNICZE ZBRODNI*, 2021, 15 listopada).

⁴² Książka *Czarny dziennik kata Jean Ker* przedstawiona w podcaście *Mężczyzna w czerwonym swetrze | KRYMINATORIUM*, 2021, 11 października).

⁴³ Książka *Ann Rule* zaprezentowana w podcaście *Ted Bundy. Bestia obok mnie. Historia znajomości z najsłynniejszym mordercą świata* w podcaście *Wyskoczył z okna sądu i zwiął. Sprytny i groźny TED | KRYMINATORIUM*, 2021, 27 września).

⁴⁴ Książka *Na tropie węża* wspomniana w podcaście *Wąż i sprawca BIKINI – Charles Sobhraj | KRYMINATORIUM*, 2021, 8 marca).

⁴⁵ Artykuł: *Sąsiedzkie porachunki Dariusza Gizaka* zaprezentowany w podcaście *Zakleń zamek pianką, aby nie mogła uciec. Kobieta nie miała szans | POLSKA SPRAWA*, 2021, 19 lipca; artykuł *Kto strzelał do komendanta Heleny Kowalik* przedstawiony w podcaście *Sprawa Marka Papiły | POLSKA SPRAWA Z DETEKTYWA*, 2021, 21 stycznia).

⁴⁶ Były to podcasty: *3 największe tajemnice PRL, których możesz nie znać*, 2023, 9 grudnia, *NAJWIĘKSZA zagadka francuskich Alp* | 261. *NIWYJAŚNIONE*, 2023, 8 maja; *OBSERWATOR – prawdziwa historia z serialu Netflix* | 256. *PODCAST*, 2023, 10 kwietnia; *Najgorszy finał wieczoru panińskiego* | 254. *PODCAST*, 2023, 27 marca; *Człowiek w walizkach* | 253. *PODCAST*, 2023, 20 marca; *Sprawa doktor Margo Prade*, 2023, 13 marca; *Miejscowy prześladowca*, 2023, 6 marca; *Jej plan na zbrodnię zszokował świat*, 2023, 27 lutego; *Sprawa z niespodziewanym zakończeniem, która Cię zaskoczy*, 2023, 6 lutego; *Sprawy z autostrady*, 2023, 30 stycznia; *Jak NAJSŁYNNIEJSZA wrestlerka została NAJWIĘKSZĄ sprawczynią*, 2023, 23 stycznia; *Jego*

RIUM omówił publikacje zaprzyjaźnionego twórcy⁴⁷. Niektóre z promowanych tytułów książek dotyczyły tych samych historii kryminalnych, które stały się tematem głównym podcastu. W tej grupie znalazły się zarówno materiały oznaczone jako oficjalne współprace⁴⁸, jak i wykorzystane w podcastach źródła informacji. W 2018 r. powstała radiowa edycja projektu Kryminatorium w RMF FM (Inne podcasty: <<Kryminatorium>> 2024; Dul 2022, s. 221).

SPOSOBY I TREŚCI PROMOCJI KSIĄŻKI I BIBLIOTEKI OBECNE W NAJPOPULARNIEJSZYCH POLSKICH KANAŁACH TRUE CRIME: WNIOSKI Z ANALIZY PODCASTÓW

Porównanie i analiza zawartości postów w najpopularniejszych w Polsce kanałach *true crime* pozwoliła na wyodrębnienie obecnych w nich głównych obszarów promocji: książki, biblioteki i czytelnictwa oraz na wskazanie głównych możliwości wykorzystania ich potencjału w tym zakresie przez bibliotekarzy. Wyodrębniono dwa typy działań: te, które czynią sami truecrimerzy, bez względu na aktywność bibliotek i bibliotekarzy oraz te, które mogą wykorzystać bibliotekarze do promocji swojej instytucji, jej zbiorów i czytelnictwa, podejmując odpowiednie aktywności w tym zakresie.

Odnotowano, iż truecrimerzy:

- rekomendowali różne książki,
- zachęcali do czytania,
- potwierdzali atrakcyjność różnych form książek, w tym audiobooków,
- bywali w bibliotekach, o czym informowali w swoich podcastach,
- lansowali postawę otwartości na czytanie, czyniąc tą czynność pożądaną, nobilitującą, informowali o sposobach docierania do źródeł i weryfikacji informacji.

Uznano, że działalność truecrimerów i ich twórczość bibliotekarze mogą wykorzystać w szczególności do:

- kształtowania polityki gromadzenia i selekcji zbiorów w bibliotekach poprzez systematyczny przegląd rekomendowanych przez nich publikacji jako inspiracji do zakupów;

obsesja zszokowała śledczych, 2023, 16 stycznia; *Każdy RODZIC powinien poznać tę historię* | ZAGINIĘCIA, 2022, 26 grudnia; *Uważaj na partnera z Tindera – sprawa Grace Millane*, 2022, 13 grudnia; *Rytuał w lesie? Teorie w sprawie Jeannette*, 2022, 28 listopada; *GABBY PETITO i tajemnicze nagranie z policyjnej kamery*, 2022, 23 listopada; *Zaginięcie w śnieżną noc* | ZAGINIENI, 2022, 21 listopada).

⁴⁷ Książka *Śladami polskich gangsterów* Filipa Czerwińskiego, 2020, 16 listopada.

⁴⁸ Książka *Na tropie węża. Prawdziwa historia seryjnego mordercy i mistrza oszustwa* Charles'a Sobhraj Richarda Neville'a, Julie Clarke przedstawiona w podcaście *Wąż i sprawca BIKINI – Charles Sobhraj* | KRYMINATORIUM (2021, 8 marca).

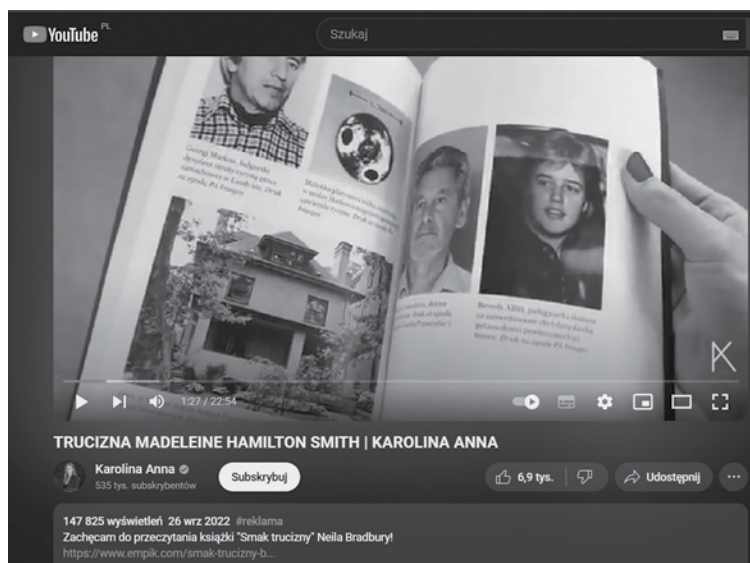
- promocji konkretnych tytułów książek już posiadanych przez bibliotekę (kryminalnych, historycznych, reportaży i innych) poprzez lajkowanie odpowiednich postów lub zapraszanie truecrimerów do przygotowania ich w nawiązaniu do zbiorów gromadzonych w bibliotece;
- rozbudzania zainteresowań i zamiłowań czytelniczych, tworzenia pozytywnej „aury” wokół czytelnictwa i konkretnych książek, lansowania mody na czytanie poprzez lajkowanie przez bibliotekę odpowiednich postów truecrimerów, zapraszanie ich do biblioteki na spotkania i udostępnianie im i ich fanom przestrzeni bibliotecznych;
- wykorzystania relacji z wizyt w bibliotekach truecrimerów w promocji, poprzez lajkowanie ich wpisów;
- wykorzystania kompetencji informacyjnych truecrimerów poprzez zapraszanie ich na spotkania warsztatowe z czytelnikami z zakresu wyszukiwania i selekcjonowania informacji;
- wykorzystania profesjonalnych filmów truecrimerów, w których reklamują książki i postawy otwartości na czytanie.

W poddanych badaniom podcastach truecrimerów były obecne treści promujące twórczość „topowych” autorów i „bestselerowych” publikacji, przynależących do wielu gatunków literackich: *true crime*, powieści kryminalnych i detektywistycznych, literatury popularnonaukowej i naukowej z zakresu kryminalistyki. Dla przykładu zarówno na kanale Karolina Anna, jak i Kryminatorium popularyzowano tytuły powieści Remigiusza Mroza, który zgodnie z raportem czytelnictwa Biblioteki Narodowej, został uznany za najpopularniejszego pisarza polskiego w latach 2019-2023 (Zasacka, et al. 2024, s. 41; Remigiusz Mróz, 2024).

Warto podkreślić, że truecrimerzy nie ograniczali się jedynie do prostego przedstawienia rekomendowanej literatury. Karolina Anna, promując książkę „Smak trucizny” Neila Bradbury, nie tylko wymieniła podstawowe informacje na temat tego dzieła, przedstawiła jego streszczenie, ale też „przekartkowała” publikację w trakcie nagrania (por. Il. 1), i uczyniła głównym motywem swojej opowieści jeden z zawartych w niej wątków. Przy okazji zachęcała publiczność do przeczytania całego dzieła (2022, 26 września).

Podobnie postąpił M. Myszką, który w sponsorowanym przez wydawnictwo Czwartha Strona podcaście „Joanno, czemu wpuściłaś go do środka? | 257. PODCAST” promował powieść „Langer” Remigiusza Mroza. Podcast ukazał się 12 kwietnia 2023 r., tj. w dniu premiery powieści na polskim rynku wydawniczym (Kryminatorium, 2023, 12 kwietnia). Myszką poświęcił w nim osobny rozdział⁴⁹ na zarysowanie jej fabuły, wska-

⁴⁹ Twórcy podcastów publikowanych w serwisie YouTube mogą podzielić stworzony przez siebie materiał na tzw. rozdziały czyli sekcje, które wyświetlają się na osi czasu odtwarzanego filmu, mają

Il. 1. Prezentacja książki „Smak trucizny” Neila Bradbury [screenshot]

Źródło: Karolina Anna, 2022, 26 września.

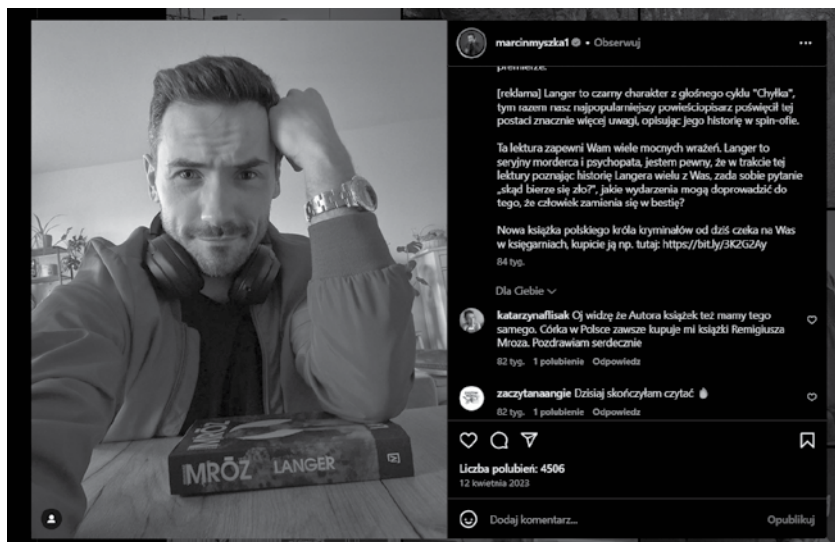
zanie odwołań do tej powieści obecnych w polskiej kinematografii oraz wystosowanie do swojej publiczności apelu motywującego do jej przeczytania. Jak stwierdził: „Oczywiście całość dopełnia ciekawa intryga, plotki i wciągająca narracja, czyli wszystko to, z czego znany jest nasz najpopularniejszy polski autor. Zachęcam do sięgnięcia po ten tytuł [...]” (Kryminatorium, 2023, 12 kwietnia). Równocześnie M. Myszka rekomendował powieść Mroza na swoim profilu na Instagramie (por. Il. 2)⁵⁰ i Facebooku⁵¹.

Jak zauważyła Beata Dul, opinia truecrimera o konkretnym dziele, wyrażona w nagrywanym przez niego materiale, może mieć zasadniczy wpływ na decyzje czytelnicze i zakupowe jego publiczności. Dokonując analizy podcastu Myszkę, #175 *Tajemnicze zbrodnie. Spalone szczątki kobiety z doliny*, „Kryminatorium”⁵⁶ podkreśliła, że „podcaster, wykorzystując swoje zasięgi oraz niejako autorytet – jako niekwestionowany znawca gatunku *true crime* w Polsce – poleca nowo wydaną książkę (Dul, 2022, s. 221).

osobne tytuły i oznaczenia czasu trwania poszczególnych fragmentów. Dają użytkownikowi możliwość decydowania o tym, który fragment chce pominąć, bądź powtórzyć (Por. *Rozdziały filmu*, 2024).

⁵⁰ Post w serwisie Instagram uzyskał 4506 polubień i doczekał się 22 komentarzy (stan na 27.11.2024; marcinmyszka1, 2023, 12 kwietnia).

⁵¹ Post w serwisie Facebook uzyskał 1078 reakcji (like’ów i serduszek) oraz 31 komentarzy i trzy udostępnienia (stan na 27.11.2024; Kryminatorium, 2023, 12 kwietnia).

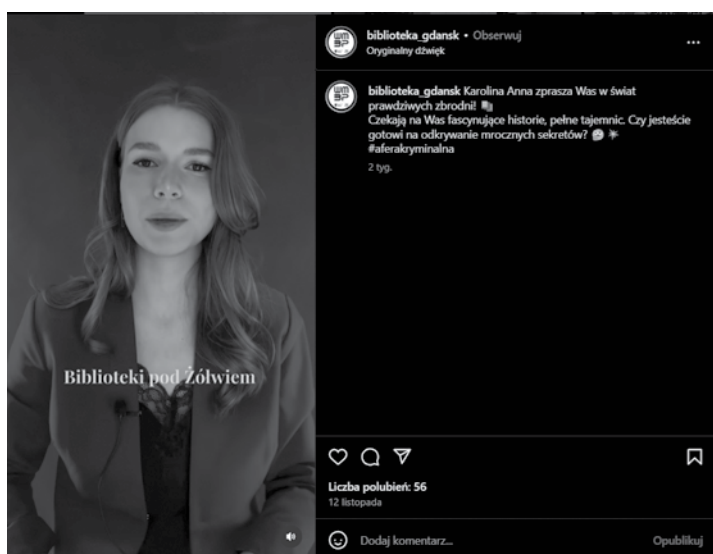
Il. 2. Promocja książki „Langer” Remigiusza Mroza na koncie marcinmyszka1 w serwisie Instagram [screenshot]

Źródło: marcinmyszka1, 2023, 12 kwietnia.

Truecrimerzy z szacunkiem wyrażali się o roli bibliotek w pozyskiwaniu informacji do tworzonych przez siebie podcastów, celebrowali święta związane z książką, prezentowali pozytywne postawy czytelnicze oraz zachęcali do odwiedzania bibliotek. Dla przykładu Marcin Myszka promując ofertę audiobooków dostępnych w aplikacji BookBeat, wspomniął o międzynarodowym święcie książki „[...] ostatnio obchodziliśmy przecież światowy dzień książki, jeżeli więc wciąż jesteście w książkowym szale, warto kontynuować ten trend, a jeżeli z jakichś powodów nie obchodziliście dnia książki, no to lepiej późno niż wcale [...]” (Kryminatorium, 2022, 25 kwietnia). Ponadto informował o tym, jakie źródła zostały wykorzystane do jego opracowania. Jak wspominał, np. w podcaście *Czarujący psychopata jest tuż obok*: „Na początku muszę wyraźnie podkreślić, że nie jestem ekspertem w dziedzinie psychiatrii. Ten odcinek powstał wyłącznie na dostępnych opracowaniach naukowych. A jest ich naprawdę sporo: książki, artykuły w prasie fachowej, publikacje dostępne w internecie (Kryminatorium, 2022, 9 kwietnia)”.

Truecrimerzy propagowali nowe formy książki, a jednocześnie z szacunkiem odnosili się do jej tradycyjnej postaci, np. Karolina Anna – prezentując aplikację BookBeat – odwołała się do zalet korzystania z audiobooków stwierdzając, że „Myślę, że nikomu nie trzeba już przedstawiać zalet audiobooków. Jest to świetna opcja na poznawanie nowych książek, gdy nie mamy wystarczająco czasu na czytanie albo w podróży [...]” (2024, 11 kwietnia)”.

Zdaniem autorek warto wykorzystać potencjał tkwiący we współpracy z przedstawicielami kanałów *true crime* do promowania czytelnictwa i bibliotek. Do takich inicjatyw z pewnością należy zaliczyć festiwal *Afera Kryminalna*, organizowany od 2011 r. przez Wojewódzką i Miejską Bibliotekę Publiczną im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku (*Festiwal Afera Kryminalna 2024; Afera Kryminalna 2021*). W 2024 r., ramach kolejnej edycji festiwalu odbyły się m.in. spotkania z autorami kryminałów, przedstawicielem świata nauki, policjantami, podcasterką *true crime* Karoliną Anną. Wydarzeniu towarzyszyły seanse filmowe, gra miejska „Tajny Agent” oraz poczęstunek dla uczestników (*Festiwal Afera Kryminalna 2024*). Zaproszeni goście zaangażowali się w społecznościowe propagowanie informacji o atrakcjach festiwalu. Wyrazem tego było np. nagranie przez Karolinę Annę rolki promocyjnej do bibliotecznego Instagrama, w którym zapraszała na swoje spotkanie chętnych użytkowników książki (*Karolina Anna zaprasza..., 2024, 12 listopada; por. Il. 3*).

Il. 3. Rolka promocyjna Karoliny Anny na instagramowym profilu Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Josepha Conrada Korzeniowskiego w Gdańsku

Źródło: Karolina Anna zaprasza..., 2024, 12 listopada.

Po spotkaniu Karolina Anna opublikowała w serwisie Instagram współdzielony z gdańską wojewódzką księżnicą publiczną post, który polubiło 2274 użytkowników serwisu (*Podziękowanie za zaproszenie na festiwal Afera Kryminalna 2024, 2024, 18 listopada; por. Il. 4*).

Działalność truecrimerów z pewnością przyczynia się do promocji książki i instytucji ją dystrybuujących. W pośredni i bezpośredni sposób

Il. 4. Podziękowanie Karoliny Anny dla organizatorów za zaproszenie na festiwal Afera Kryminalna 2024 na instagramowym profilu truecrimerki i gdańskiej ksiąźnicy.

reklamują oni wybrane dzieła oraz autorów, wpływają na kształtowanie się postaw czytelniczych. Współpraca z twórcami podcastów *true crime* pozytywnie wpływa na wizerunek bibliotek jako nowoczesnych instytucji, które umiejętnie odnalazły w komunikacji z użytkownikami w dobie social mediów.

BIBLIOGRAFIA

- Adamczewska, I. (2016). True crime novel – pomiędzy literaturą piękną a dziennikarstwem. W: *Apetyt na rzeczywistość. Między literaturą a dziennikarstwem – relacje, interakcje, perspektywy*. Łódź: Wydaw. Uniwersytetu Łódzkiego, s. 91-115.
- Afera Kryminalna 2021* (2021, 5 grudnia). W: *Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Korzeniowskiego w Gdańsku*. <https://wbpg.org.pl/wydarzenia/afera-kryminalna-2021/>.
- Anne Perry. (2023, 10 listopada). *Wikipedia, wolna encyklopedia*. Dostęp: 17:23, listopad 26, 2024. [//pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Anne_Perry&oldid=71788785](https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Anne_Perry&oldid=71788785).
- Audiobooki zdobywają serca Polaków. Ponad 14 milionów godzin wysłuchanych w aplikacji BookBeat (2023, 1 czerwca). W: *Aktualności. BookBeat*. <https://press.bookbeat.pl/246269-audiobooki-zdobywaja-serca-polakow-ponad-14-milionow-godzin-wysluchanych-w-aplikacji-bookbeat>.
- Bączek, I. (2023). *Translation Project: Translation of Criminal Podcasts Kryminatorium and This is Monsters* (praca magisterska). <https://ruj.uj.edu.pl/entities/publication/9c8147c4-2be0-42b6-bfde-c82e48b98877>.

- Bieleninik D. (2023). *Ewolucja gatunku true crime – nowe podgatunki na platformie YouTube* (praca licencjacka). <https://ruj.uj.edu.pl/entities/publication/5cbec16a-2fc2-416e-a919-5edfac671a35>.
- Boling, K.S. (2020). *Fundamentally Different Stories That Matter: True Crime Podcasts and the Domestic Violence Survivors in Their Audiences* (doctoral dissertation). <https://scholarcommons.sc.edu/etd/5959>.
- BookBeat Audiobooki i E-booki 2024 (opis aplikacji). W: *Google Play*. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bookbeat.android&hl=pl>.
- Bruzzi, S. (2016). Making a genre: The case of the contemporary true crime documentary. *Law and Humanities*, 10(2), 249-280.
- Budzińska, G. (2023). *Fenomen podcastów true crime – próba diagnozy* (praca licencjacka niepublikowana). <https://ruj.uj.edu.pl/entities/publication/f7b254b2-aa00-43d8-a131-7138dd5d3d5d>.
- Clausen, L.S. i Sikjær, S.A. (2021). When Podcast Met True Crime: A Genre -Medium Coevolutionary Love Story. *Leviathan: Interdisciplinary Journal in English*, 7, 139-214. DOI: 10.7146/lev.v0i7.125213.
- Conviction. Denise Mina. Goodreads. <https://www.goodreads.com/book/show/42283333-conviction>.
- Costello, S. (2019, February 22). *History of the iPod: From the first iPod to the iPod Classic*. *Lifewire*. <https://www.lifewire.com/history-ipod-classicoriginal-2000732>.
- Crime (2024) W: *Bab.la*. <https://pl.bab.la/slownik/angielski-polski/crime>.
- De Coster (2021), E. Scams and Flimflam: The Other True Crime. *Reference & User Services Quarterly*, 59, 3-4, 165-167.
- Dul, B. (2022). Analiza genologiczna podcastu kryminalnego na wybranych przykładach. *Tematy i Konteksty*, 12(17), 214-227. <https://journals.ur.edu.pl/tematyikonteksty/article/view/4245/3954>.
- „-er” i „-ee”, (2009, 17 września; post) W: *Edoo.pl*. <https://edoo.pl/blog/28-q-erq-i-q-eeq/#:~:text=%E2%80%9Eer%E2%80%9D%20u%C5%BCywana%20jest%20w%20s%C5%82owach%20okre%C5%9Blaj%C4%85cych%20wykonawc%C4%99%20jakiej%C5%9B,zawod%C3%B3w%20%28np.%20doctor%2C%20violinist%29%2C%20ale%20%E2%80%9Eer%E2%80%9D%20jest%20najpopularniejsza>.
- ET (2023, 14 czerwca). *BookBeat – trzy lata na polskim rynku*, *Rynek Książki.pl*. <https://rynek-ksiazki.pl/aktualnosci/bookbeat-trzy-lata-na-polskim-rynku/#:~:text=Aplikacja%20BookBeat%2C%20nale%C5%BC%C4%85ca%20do%20grupy%20Bonnier%2C%20w%20sk%C5%82ad,s%C5%82uchaj%C4%85c%20audiobook%C3%B3w%20i%20czytaj%C4%85c%20e-booki%20%E2%80%93%20podsumowuje%20firma.Tekst%20skopiowany%20ze%20strony%20https://rynek-ksiazki.pl/aktualnosci/bookbeat-trzy-lata-na-polskim-rynku/> | Rynek książki.
- Festiwal Afera Kryminalna 2024 (2024, 24 października). W: *Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Josepha Korzeniowskiego w Gdańsku*. <https://wbpg.org.pl/wydarzenia/festiwal-afera-kryminalna-2024/>.
- Galilej, C. (2022). Wypowiedzi definiujące anglicyzmy w internetowych artykułach informacyjnych. *Roczniki Humanistyczne*, 70(8), 33-57.
- Gorlewska, E. (2015). Wideoblog Mówiąc inaczej jako wariant gatunkowy wirtualnego poradnictwa językowego. *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*, 11/4, s. 47-64.

- Gorlewska E. (2020). Językowe sygnały obecności odbiorcy w wypowiedzi wideoblogowej na przykładzie kanału Karolina Anna. Zagadki kryminalne. W: A.B. Strawińska (red.), *Ojczyzna święta mowa!... Wiąże nas twoje słowo. Polszczyzna w perspektywie diachronicznej*. Białystok: Wydaw. Uniwersytetu w Białymstoku, s. 197-213.
- Gorlewska, E. (2021). Wypowiedzi wartościujące jako istotny aspekt dyskursu wideoblogowego na przykładzie kanału „Stanowo” o tematyce kryminalnej. *Białostockie Archiwum Językowe*, 21, 43-66.
- Gorlewska, E. (2022). Kreowanie wirtualnej wspólnoty komunikacyjnej wokół dyskursu kryminologicznego na materiale podcastu Justyny Mazur Piąte: Nie zabijaj. *Białostockie Archiwum Językowe*, 22, 109-134. <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/14342>.
- Graham, C., & Stevenson, K. (2022). 'It doesn't feel right to say how much I enjoyed this': Listener perspectives on ethics in true crime podcasts. *Australian Journalism Review*, 44(2), 211-228.
- Gzyl, P. (2020, 8 czerwca). *Empik Go zaprasza do posłuchania <<Kryminatorium. Zbrodnie, które wstrząsnęły światem>>*. *Dziennik Polski*. <https://dziennikpolski24.pl/empik-go-zaprasza-do-posluchania-kryminatorium-zbrodnie-ktore-wstrzasnely-swiatem/ar/c13-15015392>.
- Hammersley, B. (2004). Audible revolution. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>.
- Informacje. W: *Karolina Anna, Youtube*. <https://www.youtube.com/channel/UCxS-DfGauduMv1ezbRVRWvCA>.
- Informacje. W: *Kryminatorium, YouTube*. <https://www.youtube.com/@Kryminatorium>.
- Informacje. W: *Mafia PL*. https://www.youtube.com/channel/UC5PPyqzbdiKWO_cJhD2Sp9g.
- Informacje. W: *MysteryTV, YouTube*. <https://www.youtube.com/user/1mysterytv>.
- Informacje. W: *Zagadki kryminalne – Karolina Anna, YouTube*. <https://www.youtube.com/@zagadkikryminalne-karolina1502>.
- Inne podcasty <<Kryminatorium>> (2024) W: RMFON. <https://www.rmfon.pl/podcasty/z-kryminatorium>.
- Intro 2024 W: *Marcin Myszka* [strona oficjalna]. <https://marcinmyszka.com/>.
- Intro: *Zagadki kryminalne – Karolina Anna, YouTube*. <https://www.youtube.com/@zagadkikryminalne-karolina1502>.
- IPod. (2024, 29 maja). *Wikipedia, wolna encyklopedia*. [//pl.wikipedia.org/w/index.php?title=IPod&oldid=73880511](https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=IPod&oldid=73880511).
- Kalisz, A. (2024). Podcast, czyli od przekazu audialnego w stronę jego audiowizualnych odsłon. *Perspektywa mediolingwistyczna. Zeszyty Prasoznawcze*, 67, 1 (257).
- Kamińska, M. (2023). Podcasting true crime jako medialny gatunek hybrydyczny. *Perspektywy Kultury*, 42(3), 165-178.
- Karolina Anna. W: *Social Blade*. <https://socialblade.com/youtube/c/karolinaannayt>
- Karolina Anna zaprasza...* (2024, 12 listopada) W: *Biblioteka_gdansk. Instagram*. https://www.instagram.com/p/DCR_IyAo6F0/.
- Keeler, A. (2021). Listening to the Aftermath of Crime True Crime Podcasts. W: J. W. Morris, E. Hoyt, (ed.), *Saving new sounds. Podcast preservation and historiography*, University of Michigan Press, pp.124-134.

- Kozłowski, K. (2018, 26 sierpnia). *Abonament na ebooki i audiobooki w Empik Go – znamy pierwszą z dwóch ofert!*, *Antyweb*. <https://antyweb.pl/abonament-na-ebooki-i-audiobooki-empik-go>.
- Kozłowski, K. (2017, 14 listopada). *Tylko na Antyweb. Nowa aplikacja EmpikGO otwiera wrota do cyfrowej biblioteki Empiku. Audioteka ma nowego rywala*, *Antyweb*. <https://antyweb.pl/empikgo-aplikacja-audiobooki-ebooki>.
- Kryminatorium (2023,12 kwietnia). (Reklama powieści „Langer” Remigiusza Mroza; post). W: *Facebook*. <https://www.facebook.com/Kryminatorium/posts/pfbid02xMhRdxmwHzHpKn3NB1zJNVprV1xu1gZt14MNwghiZaECQ2hrG-ZE7dy74VDmAcJpql>.
- Kryminatorium (2020, 5 czerwca). *Empik. Biuro prasowe*. <https://news.empik.com/98978-zbrodnie-ktore-wstrzasnely-swiatem-specjalna-seria-podcastu-kryminatorium-tylko-w-empik-go>.
- Kryminatorium W: *Social Blade*. <https://socialblade.com/youtube/c/kryminatorium>.
- Marcin Myszka [hasło] (2023, 3 grudnia). *Wikipedia, wolna encyklopedia*. //pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Marcin_Myszka&oldid=71995912.
- Matonóg, E. (2021). *Analiza porównawcza „Tajnego Detektywa: Ilustrowanego Tygodnika Kryminalno-Sądowego” oraz serii filmów i podcastów „Zagadki Kryminalne” zamieszczonych na kanale Karolina Anna* [praca licencjacka]. <https://ruj.uj.edu.pl/entities/publication/dbf70e3d-6f04-4239-8c3c-98a544ba1752>.
- Matuszewska, M. (2006). Powieść kryminalna W: T. Żabski, (red.) *Słownik literatury popularnej*, wyd. 2. Wrocław, s. 319.
- Menduni, E. (2007). Four steps in innovative radio broadcasting: From QuickTime to podcasting. *The Radio Journal – International Studies in Broadcast and Audio Media*, 5(1), 9-18.
- Murch, A. E. (1968), *The Development of the Detective Novel*. London.
- Naser, S. (2023, 20-th of June). *True crime podcasts are popular in the U.S., particularly among women and those with less formal education*, *Pew Research Center*. <https://www.pewresearch.org/short-reads/2023/06/20/true-crime-podcasts-are-popular-in-the-us-particularly-among-women-and-those-with-less-formal-education/>.
- Noga, P. (2020). *Podkast jako nowy gatunek w przestrzeni medialnej* (praca licencjacka). <https://ruj.uj.edu.pl/entities/publication/4b0da8c2-b01a-4133-90c8-c6fc7a4dc044>.
- Ostrowski, W. (1994). Kalendarz więzienia Newgate-prototyp angielskich pitawali. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria*, 36, s. 83-103.
- Podcast. (2024, 15 lutego). *Wikipedia, wolna encyklopedia*. //pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Podcast&oldid=72875917.
- Podziękowanie za zaproszenie na festiwal Afera Kryminalna 2024*, (2024, 18 listopada). W: *karolinaannayt*, biblioteka_gdansk. https://www.instagram.com/p/DChWvSstu2A/?img_index=1; https://www.instagram.com/p/DChWvSstu2A/?img_index=1.
- Przybyszewski B. (2021, 2 sierpnia). *To wciąż dobry moment, żeby założyć podcast – wywiad z Marcinem Myszką z podcastu Kryminatorium, Imker*. <https://imker.pl/blog/podcast-marcin-myszka-kryminatorium-wywiad/>.

- Remigiusz Mróz. (2024, czerwiec 28). *Wikipedia, wolna encyklopedia*. //pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Remigiusz_Mr%C3%B3z&oldid=74122379.
- Rozdziały filmu (2024) W: *YouTube-Pomoc*. <https://support.google.com/youtube/answer/9884579?hl=pl>.
- Ryszkiewicz M. (2021). *Retoryka polskiej powieści kryminalnej po roku 1989*. Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Steinberg, A., Brian, R. & Wyant, B.R. (2023). How True Are True Crime Podcasts? *Journal of Criminal Justice and Popular Culture*, 23(2), 126-142.
- Sawicka U., 2017, Wideoblog – przyczyny popularności (stanowisko twórcy i odbiorcy), *Media – Kultura – Komunikacja Społeczna*, 13/4, 67-81.
- Schulenberg, K. S. (2021). “You’re in a Cult, Call Your Dad”: *An Investigation into the True Crime Podcast My Favorite Murder and Its Online Fan Communities* [Doctoral dissertation]. Clemson University.
- Seppälä, E. (2020). *Good Cop, Bad Cop?: An Analysis of the Evaluative Language used by the Hosts of the True Crime Podcast Crime Junkie when Discussing Law Enforcement* [Master’s thesis]. Abo Akademi University – The Faculty of Arts, Psychology and Theology.
- Zagadki kryminalne empik go (seria), Empik. <https://www.empik.com/szukaj/produkt?seriesFacet=zagadki+kryminalne+empik+go>.
- Stuchaj nie uwierzysz!, Spotify. <https://open.spotify.com/show/4CcQFgcQxb-cxIAypEf5BsF?si=D0pYqdg7Qu-gdrIS665Kcw&nd=1&dlsi=8a24800e07a94451>.
- Szelest G. (2023). *Rola podcastów w kreowaniu codziennych zachowań informacyjnych fanów audiowizualnych historii kryminalnych. Studium przypadku* (praca licencjacka). <https://ruj.uj.edu.pl/entities/publication/27db4237-5866-4328-931c-c83054fbb568>.
- Stewart, V. (2022). True Crime and Contemporary Crime Fiction. *Crime Fiction Studies*, 3(2), 159-174.
- Szczepańska A. (2007). Podstawowe strategie wyszukiwania informacji i ich wykorzystanie w praktyce, *Przegląd Biblioteczny*, 75(2), 233-251.
- Tabaszewska, J. (2019). Prawdziwe przestępstwa. O afektywnej karierze pewnego formatu. *Teksty Drugie*, (6), 120-140.
- True (2024). W: *Bab.la*. <https://pl.bab.la/slownik/angielski-polski/true>.
- True crime (2024). W: *Cambridge Online Dictionary*. <https://dictionary.cambridge.org/pl/dictionary/english/true-crime>.
- Watch Casting JonBenet. 2024 W: *Netflix Official Site*. <https://www.netflix.com/pl/title/80142316>.
- Zagadki kryminalne – Karolina Anna. W: *Social Blade*. https://socialblade.com/youtube/channel/UCIysafLcdbF6Q_HA4gDEUg.
- Zasacka Z., R. Chymkowski, I. Koryś (2024). *Stan czytelnictwa książek w Polsce w 2023 roku* [raport], Biblioteka Narodowa. <https://bn.org.pl/download/document/1712262172.pdf>.

PODCASTY

- Hulaj Dusza (2024, 24 lipca). Małe Zło / Pauline i Juliet - „Mogłabym zakochać się w Juliet”, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=nXMSlgHnMWk>.
- Karolina Anna (2024, 11 kwietnia). SPRAWA MICKI KANESAKI, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kcTTdkKhqmo&t=693s>.

- Karolina Anna (2024, 10 stycznia). SEKTA ANT HILL, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5uiEvgzi65k&t=174s>.
- Karolina Anna (2023, 7 października). SPRAWA ALEXANDRY PESIC, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=pqxtPIKoWUK&t=160s>.
- Karolina Anna (2023, 14 lipca). SPRAWA LISK I SHANNAN GILBERT, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=-TBqyQ__ykQ&t=99s.
- Karolina Anna (2023, 1 czerwca). Sprawa Yossiego Ghinsberga, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=TZ20OdYHTAU>.
- Karolina Anna (2023, 22 maja). SPRAWA CHRISA DENOYERA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=7msMyvP3Guo&t=157s>.
- Karolina Anna (2023, 27 marca). WYPRAWA NA EVEREST 1996, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=BqHWA3CFGDg>.
- Karolina Anna (2023, 17 marca). SPRAWA KIM SUE LEGGETT, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hL6qgzqFD6k&t=1039s>.
- Karolina Anna (2023, 5 lutego). SPRAWA JOE SIMPSONA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=GIJWK3Yep7M>.
- Karolina Anna (2022, 13 listopada). SPRAWA RICKY'EGO MEGEE, YouTube. <https://youtu.be/0CW3ENB0yIlg?si=A4YA0NkCQYI1j6qF>.
- Karolina Anna (2022, 3 listopada). Sprawa Marry Ann Cotton, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=KreTDRleKzw&t=168s>.
- Karolina Anna (2022, 26 września). TRUCIZNA MADELEINE HAMILTON SMITH, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=bfQT3NJoG-Q>.
- Karolina Anna (2022, 22 września). SPRAWA STACEY CASTOR. YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=JpJVbqz3hrY>.
- Karolina Anna (2022, 11 marca). SPRAWA PETERA KÜRTENA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=7IiPRxnUsHc&t=168s>.
- Karolina Anna (2021, 8 grudnia). SPRAWA ALICII KOZAKIEWICZ, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=V2lCXs7JPiQ&t=135s>.
- Karolina Anna (2021, 30 września). SPRAWA CHRISTINY AISTRUP HANSEN, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=RsxjorC70hc&t=143s>.
- Karolina Anna (2021, 15 lipca). Sprawa Agathy Christie, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Tkb3vB1vhtQ&t=197s>.
- Karolina Anna (2021, 10 maja). SPRAWA JESSIKI BOYNTON, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=C_6PvKITXI0&t=22s.
- Karolina Anna (2021, 20 kwietnia). SPRAWA KITTY GENOVESE, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=UQfRXBxqbN4&t=160s>.
- Karolina Anna (2021, 30 marca). SPRAWA DANICI CHILDS, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=uKuye9Khg1c&t=175s>.
- Karolina Anna (2021, 22 luty). DOKTOR JOSEF MENGELE, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=f2bpKIfZHy0>.
- Karolina Anna (2019, 20 marca). ZNOWU GADAM O SOBIE PRZEZ *PRAWIE* PÓŁ GODZINY – Q&A, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=V7cW6CIBwl8>.
- Karolina Anna (2019, 5 luty). SPRAWA SELENY, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8qHBVHdC6FY>.
- Karolina Anna (2018, 21 grudnia). SPRAWA ALICE, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=kEXrsvqwUGY>.

- Karolina Anna (2018, 2 grudnia). SPRAWA DYLANA I ERICA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IOhbSdNjv5U>.
- Karolina Anna (2018, 18 czerwca). MÓJ PIES WYBIERA MI KOSMETYKI CAŁY MAKIJAŻ PRODUKTAMI WYBRANYMI PRZEZ MOJEGO PSA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=oxboTqHz95w>.
- Karolina Anna (2017, 29 lipca), GDZIE BYŁAM?, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=1pjPKpZrKy0>.
- Karolina Anna (2017, 15 czerwca). Q&A 2 : CZY JESTEM WEGANKĄ? | CZY MOJA MAMA ŻYJE? | ILE PŁACI BIEDRONKA?, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fWtjs3CgvIA>.
- Karolina Anna (2017, 27 maja). CZYTAM HEJTY | JESTEM BRZYDKA I WK*WIJAĆA + JAK SOBIE Z TYM RADZĘ?, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=NbZgmy8TWIE>.
- Karolina Anna (2017, 9 maja). Q&A : ILE MAM LAT? CZY JESTEM SIOSTRĄ JAKUBA KRÓLA? JAK EDYTUJĘ FILMY / ROBIĘ MINIATURKI? STUDIA?, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=SuUsY3WEYAA>.
- Karolina Anna (2017, 5 kwietnia). CZYTAM HEJTY | MOJE BRWI | DLACZEGO TAK WYGLĄDAJĄ? | JAK JE MALUJĘ?, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=CjTteh8ywbG>.
- Karolina Anna (2017, 10 marca). TAJEMNICA MORDERSTWA JONBENET RAMSEY | Kto zabił JonBenét? + Teorie spiskowe (ZAGADKI KRYMINALNE), YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=tB7dBHnM3mA>.
- Karolina Anna (2017, 2 marca). TESTY NA ZWIERZĘTACH | wszystko co musisz wiedzieć | kosmetyki (nie)testowane/wegańskie, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=yFsxpInJcPY>.
- Karolina Anna (2017, 3 luty), TATA KOMENTUJE MÓJ MAKIJAŻ! | NARRACJA DO FILMU (+GRWM), YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=UTz5hINeur0>.
- Karolina Anna (2017, 23 luty). GET READY WITH ME – PRACA W BIEDRONCE! (makiaż + włosy + outfit, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=UTz5hINeur0>.
- Karolina Anna (2017, 15 luty). MAKIJAŻ ,NO MAKEUP' W 5 MINUT ft. SZTUCZNE PIEGI, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-GfKwQkxK-s>.
- Karolina Anna (2017, 13 luty). METODA KONMARI: SKŁADANIE SKARPETEK (MAGIA SPRZĄTANIA) – minimalizm, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ljr7x91r37k>.
- Kryminatorium (2024, 17 czerwca). Zagadkowe zaginięcie rodziny Schulze | 322, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=nagYm9hOaQI>.
- Kryminatorium (2024, 1 kwietnia). Sprawca na 98%. Wyjaśnione po 50 latach | 311. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=reV_qvECN8A.
- Kryminatorium (2024, 5 luty). W tym miejscu nie rosła trawa, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ZyGj37ujT2U>.
- Kryminatorium (2024, 8 stycznia). Prawda odkryta po 40 latach. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=f9DIPLCaqwk>.
- Kryminatorium (2023, 11 grudnia). Sprawa wyjaśniona po 30 latach | 295, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=-DOEHZyvA9E>.
- Kryminatorium (2023, 9 grudnia). 3 największe tajemnice PRL, których możesz

- nie znać | MARATON 5, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=5K3hG0F--TQ>.
- Kryminatorium (2023, 23 października). Podróż poślubna zamieniła się w koszmar, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=Hqb4zm3D_4Q.
- Kryminatorium (2023, 25 września). Uczeń zakochany w nauczycielce po latach chciał spełnić fantazje, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=4y5jdtUbvM0>.
- Kryminatorium (2023, 11 września). Na TEJ DRODZE od lat dzieją się DZIWIWNE RZECZY – AUTOSTOPOWICZ z autostrady łez, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=huzqgWM36AQ>.
- Kryminatorium (2023, 21 sierpnia). Melina w zakopanej ciężarówce, porwanie miało być jak z filmu, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=V_ysXNmJ6mw.
- Kryminatorium (2023, 31 lipca). Gdy zazdrość męża przekracza granice, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=0wLOI_hNBk8&t=2031s.
- Kryminatorium (2023, 10 lipca). Sprawca miał tatuaż z jej imieniem. Sprawa dziewczyny z wigwamu | 272. PODCAST, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=BuLh-OQvC-M>.
- Kryminatorium (2023, 19 czerwca). Czy niedopałek doprowadzi do sprawcy? | 267. ZAGINIĘCIA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=yZZfUC2Qrc>.
- Kryminatorium (2023, 8 maja). NAJWIĘKSZA zagadka francuskich Alp | 261. NIEWYJAŚNIONE, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=6keNFRbQ_o.
- Kryminatorium (2023, 1 maja). Wsiadła w AUTOSTOP i zniknęła na 7 LAT | 260. PODCAST, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=S2Ww3rX=-piw&t=16s>.
- Kryminatorium (2023, 12 kwietnia). Joanno, czemu wpuściłaś go do środka? | 257. PODCAST, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=RMkAXpYg-Gns>.
- Kryminatorium (2023, 10 kwietnia). „OBSERWATOR” – prawdziwa historia z serialu Netflix | 256. PODCAST, YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=VTdhLVYX9es>.
- Kryminatorium (2023, 3 kwietnia). Ostatnia decyzja rodziny Owieczkinów, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=_BIXPHS_-Hk.
- Kryminatorium (2023, 27 marca). Najgorszy finał wieczoru panieńskiego | 254. PODCAST, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=02fj41z_OC8.
- Kryminatorium (2023, 20 marca). Człowiek w walizkach | 253. PODCAST, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QKg-0YzABWI>.
- Kryminatorium (2023, 13 marca). Sprawa doktor Margo Prade, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DynK33D11JY>.
- Kryminatorium (2023, 6 marca). Miejscowy prześladowca, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DeAHTlqsNH8>.
- Kryminatorium (2023, 27 lutego). Jej plan na zbrodnię zszokował świat, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=6zVIM4GcdHM>.
- Kryminatorium (2023, 20 lutego). Uwiódł i oszukał tysiące kobiet – sprawa Kalibabki, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Pvr0LMgja7s>.

- Kryminatorium (2023, 6 luty). Sprawa z niespodziewanym zakończeniem, która Cię zaskoczy, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hXWYI3zNVQ4>.
- Kryminatorium (2023, 30 stycznia). Sprawcy z autostrady, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=HRv5JSwBTsg>.
- Kryminatorium (2023, 23 stycznia). Jak NAJSŁYNNIEJSZA wrestlerka została NAJWIĘKSZĄ sprawczynią, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=x1d_C2Qw9wM.
- Kryminatorium (2023, 16 stycznia). Jego obsesja zszokowała śledczych, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=G4jIML0b8Io>.
- Kryminatorium (2023, 2 stycznia). Pielęgniarka seryjną sprawczynią? YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=tqifB7YrMqQ>.
- Kryminatorium (2022, 26 grudnia). Każdy RODZIC powinien poznać tę historię | ZAGINIĘCIA. YouTube, https://www.youtube.com/watch?v=n_viXJq29dQ.
- Kryminatorium (2022, 5 grudnia). Albert DeSalvo – Dusiciel z Bostonu | SYLWETKA SPRAWCY. YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=kv0bsLme5Lc>.
- Kryminatorium (2022, 28 listopada). Rytuał w lesie? Teorie w sprawie Jeannette, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=v1fDkrrn-0dA>.
- Kryminatorium (2022, 23 listopada). GABBY PETITO i tajemnicze nagranie z policyjnej kamery, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Nhe1svbrupY>.
- Kryminatorium (2022, 21 listopada). Zaginięcie w śnieżną noc | ZAGINIENI, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=V9V5cHIhaqQ>.
- Kryminatorium (2022, 3 października). Śledztwo z REKINEM w tle. NAJDZIWNIEJSZA sprawa z Australii, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=l-cBfeM81Epo>.
- Kryminatorium (2022, 12 września). Twoje sny mogą mieć znaczenie, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=GimEWVI9yA8>.
- Kryminatorium (2022, 8 sierpnia). Telefon od płaczącego sprawcy, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=0VINyIrsswo>.
- Kryminatorium (2022, 11 lipca). Troskliwa pielęgniarka, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=zZM1j-bmwV4>.
- Kryminatorium (2022, 13 czerwca). Sprawa rozwiązana po 28 latach, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DALs2mQ7jVk>.
- Kryminatorium (2022, 23 maja). Wizyta w domku na wzgórzu, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DaFgnLludFU>.
- Kryminatorium (2022, 18 kwietnia). Sprawa z Wrzosowisk, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ovceyhR1j-c>.
- Kryminatorium (2022, 9 kwietnia). Czarujący psychopata jest tuż obok, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Xk0wS5Ta4d8>.
- Kryminatorium (2022, 4 kwietnia). Sprawa z Oslo Plaza, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=nl_g3YEI-1Q.
- Kryminatorium (2022, 28 marca). Wręczył kwiatki i poprosił o czaj | SZCZECIN ŚLEDZTWA PRL, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hmydjju-xack>.
- Kryminatorium (2022, 21 luty). Znalezione w wannie | KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=eJXDWaBF-pg>.
- Kryminatorium (2021, 13 grudnia). Był najlepszym detektywem aż popełnił błąd, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=hIXViDsU-dc>.

- Kryminatorium (2021, 15 listopada). Sprawa z doliny Isdal | TAJEMNICZE ZBRODNIE. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=XykM84yWHuA&t=124s>.
- Kryminatorium (2021, 27 września). Wskoczył z okna sądu i zwiął. Sprytny i groźny TED | KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8P1FiTCuNBc>.
- Kryminatorium (2021, 2 sierpnia). W domu wrocławskiego wykładowcy | ŚLEDZ-TWA PRL, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=NniW3wfb2pA>.
- Kryminatorium (2021, 19 lipca). Zakleił zamek pianką, aby nie mogła uciec. Kobieta nie miała szans | POLSKA SPRAWA, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=M_JoOLzzxow.
- Kryminatorium (2021, 5 lipca). Dżungla włóczęgów, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=hYF7Ly_ZX0k.
- Kryminatorium (2021, 8 marca). Wąż i sprawca BIKINI - Charles Sobhraj | KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=DAClflAfhas>.
- Kryminatorium (2021, 25 stycznia). Byk i Maczuga z Podkarpacia | POLSKA SPRAWA, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ydFwqjO_V6s.
- Kryminatorium (2021, 21 stycznia). Sprawa Marka Papały | POLSKA SPRAWA Z DETEKTYWA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ket4y-KxNqn0>.
- Kryminatorium (2021, 4 stycznia). Po zrobieniu tego zdjęcia zniknęły. Sprawa poruszyła cały kraj | KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=UXIbp3rk7iE>.
- Kryminatorium (2020, 16 listopada). Sierota Europy – Kaspar Hauser | KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=fwHA4XIYuyU>.
- Kryminatorium (2020, 14 września). Spisek kobiet z Nagyrév, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=sFtVEFAzGds>.
- Kryminatorium (2020, 10 sierpnia). Przypadek 14-letniego George'a Stinney'a | KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=QE5cb-BrWr3A>.
- Kryminatorium (2019, 23 września). Łomiarz recydywista | #59 KRYMINATORIUM, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=eHIGt7nPHVo>.
- Mafia PL (2023, 3 listopada). Z małej polskiej wsi do szefowej włoskiej mafii | Edyta Kopaczyńska, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=wdT-tOJQ7go>.
- Mafia PL (2023, 20 października). Jak to zrobili? | Brawurowe ucieczki polskich gangsterów, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=WL3wIZZLYI0>.
- Mafia PL (2017, 28 lipca). SŁYNNNE MIEJSKA POLSKIEJ MAFII. BASZTA | MULTIPUB | ESCADA, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=G1y-OcAUNBSw>.
- Mafia PL (2017, 10 marca). Sylwetki polskich gangsterów #02: „Pershing”, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=f5b96DPX5Do>.
- Marcin Myszka (2022, 14 listopada). Szukam kryjówki zbiega sprzed lat, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=iXLXQrQydNU>.
- Marcin Myszka (2015, 11 sierpnia). Przełęcz Diatłowa | NIEDIEGETYCZNE, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=c4aKxWQ86ZA>.
- Strach Story. (2023, 1 czerwca). Po latach odkryłam prawdę o dziadku | Strach

Story S01E01, YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IgbM2AG-zGE&list=PL7IkfWRXefz2kfCNrKR15rphkXjbSGG69>.
 Zbrodnia Ikara. (2024, 31 października). Sprawa Kajetana Poznańskiego, YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=UKd_u6WvtLs.

KSIĄŻKI WSPOMNIANE W PODCASTACH

- Agassi, Andre. *Open. Autobiografia tenisisty*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5025204/open-autobiografia-tenisisty>.
- Bednarek, Adrian. *Pamiętnik diabła*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5032448/pamietnik-diabla>.
- Berry-Dee, Christopher. *Monster: Aileen Wuornos. Zrozumieć seryjną zabójczynię*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5008950/monster-aileen-wuornos-zrozumiec-seryjna-zabojczynie>.
- Bradbury, Neil. *Smak trucizny*. Empik. <https://www.empik.com/smak-trucziny-bradbury-neil,p1321108538,ksiazka-p?qa=smak+trucziny&ac=true>.
- Cataldie, Louis. *Oko w oko ze śmiercią*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5029048/oko-w-oko-ze-smiercia>.
- Chmielarz, Wojciech. *Wyrwa*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5058072/wyrwa>.
- Corfixen, Kristian. *Pielęgniarka. Historia zbrodni, które wstrząsnęły Skandynawią*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5077893/pielengniarka-historia-zbrodni-ktore-wstrzasnely-skandynawia>.
- Dobrowolska, Hanna. *Taki dobry chłopak: Sprawa Kajetana Poznańskiego*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5128493/taki-dobry-chlopak-sprawa-kajetana-poznanskiiego>.
- Fugiel-Kuźmińska, Małgorzata & Gołębiowski, Jan. *Urodzeni mordercy? Nieznane kulisy pracy profilerów. Kto zabija i dlaczego*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5086586/urodzeni-mordercy-nieznane-kulisy-pracy-profilera-kto-zabija-i-dlaczego>.
- Gadomski, Mariusz. *Retrozbrodnie*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5040837/retrozbrodnie>.
- Ghinsberg, Yossi. *Dżungla. Marzenie, które stało się koszmarem*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4823578/dzungla-marzenie-ktore-stalo-sie-koszmarem>.
- Glatt, John. *Idealny tata*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5039851/idealny-tata>.
- Glatt, John. *Sprawa Josefa Fritzla*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5056100/sprawa-josefa-fritzla>.
- Jaissanbayev, Talgat. *Słynne zbrodnie w ZSRR. 10 najgłośniejszych przestępstw w Związku Radzieckim*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4947202/slynnne-zbrodnie-w-zsrr-10-najglosniejszych-przestepstw-w-zwiazku-radzieckim>.
- Janiszewska, Izabela. *Larysa Luboń i Bruno Wilczyński [cykl książek] 2024*, Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/cykl/30050/larysa-lubon-i-bruno-wilczyński>.
- Kańtoch, Anna. *Wiosna zaginionych*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4937263/wiosna-zaginionych>.
- Kat z Płaszowa. Max Czornyj*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4999011/kat-z-plaszowa>.

- Kay, Adam. *Będzie bolało. Sekretny dziennik młodego lekarza*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5021898/bedzie-bolalo-sekretny-dziennik-mlodego-lekarza>.
- Klasa, Roman. *Operator 112. Relacja z centrum ratowania życia*. Lubimy czytać, <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4917838/operator-112-relacja-z-centrum-ratowania-zycia>.
- Kott, Margota. *Kompendium wiedzy dla autorów kryminalów*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4968250/kompendium-wiedzy-dla-autorow-kryminalow>.
- Kowalik, Helena. *PeereL zza krat. Głośne sprawy sądowe z lat 1945-1989*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4845814/peerel-zza-krat-glosne-sprawy-sadowe-z-lat-1945-1989>.
- Krakauer, Jon. *Wszystko za Everest*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5054491/wszystko-za-everest>.
- Lindsay, Jeff. *Demony Dextera*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/192998/demony-dextera>.
- López, Pedro Alonso. *Potwór z Andów*. Leone Milton. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5003276/potwor-z-andow-pedro-alonso-lopez>.
- Madsen, Inger Gammelgaard. *Laleczka*. Lubimy Czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4983196/laleczka>.
- Megee R., *Left for Dead: How I Survived 71 Days in the Outback*, 2008, GoodReads. <https://www.goodreads.com/book/show/6326777-left-for-dead-in-the-outback>.
- Michaud, Stephen G., Beck, Weathers. *Everest. Na pewną śmierć*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/264344/everest-na-pewna-smierc>.
- Molenda, Jarosław. *Krwawy Peter*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4974004/krwawy-peter>.
- Mróz, Remigiusz. Langer. Czwarta strona. <https://czwartastrona.pl/produkt/langer/>.
- Mróz, Remigiusz. *Langer*. Empik. <https://www.empik.com/langer-mroz-remigiusz,p1363809576,ksiazka-pl>.
- Mróz, Remigiusz. *Obrazy z przeszłości*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5016998/obrazy-z-przeslosci>.
- Myszka, Marcin. *Zbrodnia obok ciebie*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5043796/zbrodnia-obok-ciebie>.
- Neville, Richard, Clarke, Julie. *Na tropie węża. Prawdziwa historia seryjnego mordercy i mistrza oszustwa Charles'a Sobhrajy*. Znak Księgarnia. <https://www.znak.com.pl/ksiazka/na-tropie-weza-prawdziwa-historia-seryjnego-mordercy-i-mistrza-oszustwa-charles-sobhrajy-neville-richard-clarke-julie-186314>.
- Nowak, Katarzyna. *Sama*. Lubimy czytać, <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4983838/sama>.
- Ornacka, Ewa. *Tajemnice zbrodni*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4983181/tajemnice-zbrodni>.
- Pollak, Paweł. *Dawca*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4996041/dawca>.
- Shepherd, Richard. *Siedem wieków śmierci*. Lubimy czytać, <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4990128/siedem-wiekow-smierci>.

Simpson, Joe, *Dotknięcie pustki*. Katowice 2011, Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/237356/dotkniecie-pustki>.

Thorwald, Jürgen. *Stulecie detektywów*. Lubimy czytać, <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/4875922/stulecie-detektywow>.

Wilczyńska Ewa. *Dziewczyna w czarnej sukience. Historia zbrodni miłoszyckiej*. Lubimy czytać. <https://lubimyczytac.pl/ksiazka/5080382/dziewczyna-w-czarnej-sukience-historia-zbrodni-miloszyckiej>.

Williams, S.L., *Washed in the Blood*, 2004. GoodReads, https://www.goodreads.com/book/show/1225683.Washed_in_the_Blood.

Artykuł w wersji poprawionej wpłynął do Redakcji 3 grudnia 2024 r.

MARIOLA ANTCZAK

Department of Information and Book Studies

Łódź University

e-mail: mariola.antczak@uni.lodz.pl

ORCID 0000-0002-4378-7101

MONIKA WACHOWICZ

Department of Information and Book Studies

Łódź University

e-mail: monika.wachowicz@uni.lodz.pl

ORCID 0000-0002-2846-374X

TRUE CRIME PODCASTS ON YOUTUBE AS TOOLS FOR BOOK AND LIBRARY PROMOTION (2015-2024)

KEYWORDS: YouTube. True crime. Truecrimer. Karolina Anna. Kryminatorium. Books. Libraries. Promotion.

ABSTRACT: Thesis/Objective – The primary aim of this research was to explore the activities of Polish true crime content creators in promoting reading, books, and book-distributing institutions. The study focused on podcasts available on YouTube. The most popular true crime channels were identified, with two – Karolina Anna and Kryminatorium – made subject to qualitative analysis. The objective was to discover all possible ways in which true crime channels contribute to the promotion of books and libraries. **Research methods** – To achieve the afore-mentioned objectives, the authors employed a bibliographic method, literature analysis and critique, media content analysis, and a heuristic method. **Conclusions** – The content analysis of the podcasts revealed that librarians can use the work of true crime creators in several ways, including: shaping collection development and selection policies in libraries; promoting specific book titles available in libraries; fostering reading interests and habits; creating reading trends; marketing libraries through social media platforms where true crime creators operate; and enhancing readers' information literacy through the "lessons" delivered by true crime content creators.